

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2020-06-03
Besvaras senast
2020-06-10 kl. 12.00

Till utrikesminister Ann Linde (S)

2019/20:1478 Covid-19 och förhållandena för politiska fångar i Turkiets fångelser

Turkiet vill framstå som ett av de länder som på ett tidigt stadium vidtog åtgärder för att begränsa spridningen av viruset covid-19. Så lyder den officiella versionen av den turkiska statens virusbekämpning. Man anser sig ha varit så framgångsrik att man kunnat exportera skyddsutrustning till länder där det råder brist på sådan. Av denna sistnämnda åtgärd söker president Erdoğan göra ett stort propagandanummer.

Turkiet har dock sedan årtionden ett skamfilat rykte om sig att notoriskt bryta mot respekten för mänskliga rättigheter och nationella minoriteters rättigheter, att föra krig på främmande länders territorium, att använda sig av tortyr som förhörsmetod med mera. Den frikostiga exporten av utrustning när det gäller covid-19 förmår inte dölja att landets ekonomi är alldeles under isen och alla dessa överträdelser av mänskliga rättigheter och internationell lag. I det fördolda, och någon gång ibland glimtvis blottade av medier, fortsätter förbrytelserna. De pågår i den turkiska regimens mest dolda skrymslen: landets fångelser med tiotusentals politiska fångar.

I coronakrisens inledande skede, den 20 mars i år, vände sig Europarådets kommitté mot tortyr (CPT) med en skarp erinran till ländernas regeringar om att de måste respektera och tillämpa mänskliga rättigheter och grundläggande fri- och rättigheter när det gäller fängslade personer. Detsamma gjorde FN:s kommissionär för mänskliga rättigheter och Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter den 15 mars. Man påpekade att förutsättningarna för kampen mot smitta och för behandling av covid-19 är särskilt ogynnsamma i fångelser. Man krävde att regeringarna skulle vidta omfattande och effektiva åtgärder för de fängslade människorna i sina respektive länder. Man borde också överväga om det inte vore bättre att frige dem än att låta dem ingå i den smitthärd som ett fångelse utgör.

När det gäller de länder som ovannämnda organisationer vände sig till är det en stat som utmärkt sig som särskilt ohörsam: Turkiet. Den turkiska staten har 50 000 politiska fångar. Man har frigivit ett nittiototal fångar, dock inga politiska fångar. De flesta av dem är anklagade för ”terrorism” och är oppositionella politiker. Flera är parlamentsledamöter, kurdiska borgmästare, människorättsaktivister, studenter, konstnärer, journalister – personer med intellektuella yrken, som inte har andra vapen än sina pennor. Några av de mest

framträdande är Selahattin Demirtaş (ordförande i HDP) and Figen Yüksekdağ? (vice ordförande i HDP), Gültan Kışanak and Selçuk Mızraklı (kurdiska borgmästare i den kurdiska staden Diyarbakır), Osman Kavala (filantropisk affärsman), and Ahmet Altan (författare).

Human Rights Association (IHD) rapporterade den 31 mars 2020 att det fanns 1 564 sjuka fångar i Turkiet, varav 590 var ”allvarligt sjuka”. Hittills har 120 fall av covid-19 rapporterats i fyra olika fängelser, varav 82 i ett och samma fängelse, Silivri fängelset. En av fångarna har avlidit. Fängelsernas olika avdelningar och korridorer städas inte regelbundet. Munskydd och annan säkerhetsutrustning distribueras inte regelbundet. Rengöringsmedel och tvål försäljs till höga priser. Många fångar förvägras att vistas utomhus. Sociala aktiviteter och utomhusaktiviteter är mycket begränsade, maten är näringsfattig med mera. Kort sagt: De politiska fångarna lever under usla materiella förhållanden när det gäller hygien och anständig föda och tillåts ytterst knapphändiga eller inga sociala kontakter. Sjukhusbesök fördröjs. HDP-ledaren Demirtaş drabbades för en tid sedan av en hjärtattack, men det dröjde en vecka innan han fick träffa en läkare. En av de politiska fångarna hette Sabri Kaya. Efter varje attack tvingades han återvända till fängelset. Den 25 mars 2020 drabbades han av ytterligare en hjärtattack och dessutom av en stroke. Även denna gång återfördes han till fängelset, men tilläts återvända till hemmet, där han dog dagen efter hemkomsten. Dessa brister när det gäller hygien och livsmedel samt den usla hälsovården är särskilt farliga under den nu pågående pandemin och är ett allvarligt hot mot fångarnas hälsa.

Vi vet att den turkiska regimen inte drar sig för att fängsla oppositionella, låta dem försmäktas i fångenskap och under förhör tortera dem. Den turkiska regimens hantering av politiska fångar under den nu pågående pandemin är självklart helt oacceptabel. Att fängsla dem strider mot allt vad demokrati heter och är ett brott mot mänskliga rättigheter.

Mot bakgrund av allt vi vet om den turkiska regimen vill jag fråga utrikesminister Ann Linde:

Kommer Sverige som enskild stat och som medlem av EU att kräva frigivning av alla politiska fångar, inklusive HDP:s före detta partiledare, borgmästare och andra folkvalda och oppositionella, samt förmå den turkiska regimen att ge

såväl politiska som andra fångar en människovärdig behandling och vård under den nu pågående pandemin?

.....

Amineh Kakabaveh (-)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren